

GOROLSKI ŚWIĘTO

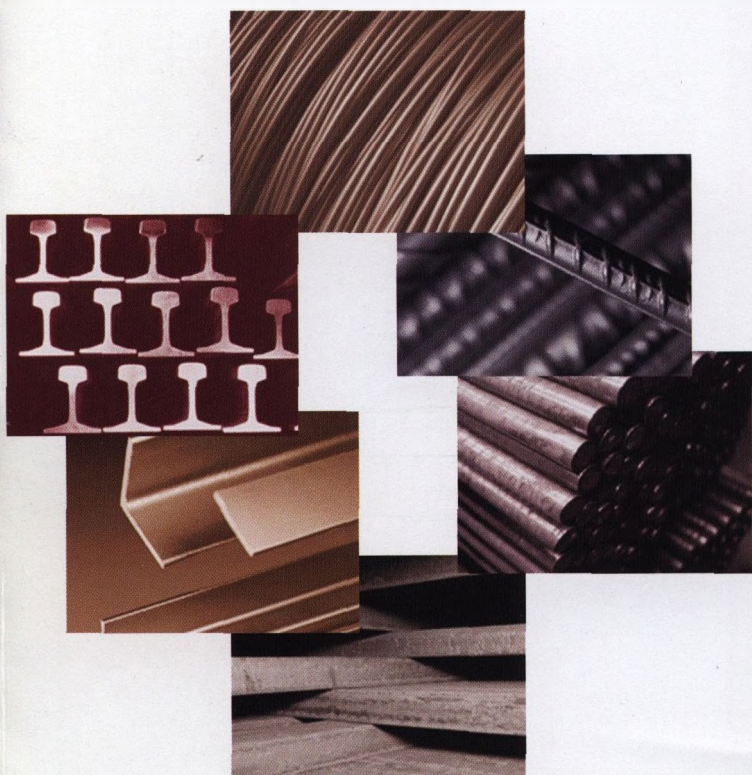
TŘINECKÉ ŽELEZÁRNY

MORAVIA STEEL

Kvalita prověřená časem

kolejnice • válcovaný drát • betonářská ocel
tvarová ocel • polotovary • speciální tyče

RESTAURANT „PENZION”

Pensjonat w Beskidzie Cieszyńskim

Zakwaterowanie w komfortowych
dwoosobowych pokojach (10 miejsc)

Restauracja (56 miejsc) i bar

Czynny przez cały rok

Penzion v prostředí Těšínských Beskyd

Ubytování ve dvoulůžkových pokojích
s příslušenstvím (10 míst) a bar

Restaurace (56 míst) a bar

Celoroční provoz

Luxuspension im Schönen Gebiet

Teschener Beskiden

Unterkunft in Zweibettzimmern

mit Zubehör (10 Plätze)

Restaurant (56 Plätze) und Bar

Alljährlicher Betrieb

Jabłonków - Biata

Jablunkov - Bílá

Tel. 0659-357725, 0659-358531

POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I RYS HISTORYCZNY JABŁONKOWA

KN 15488

We wschodniej części powiatu frydecko-misteckiego, przy zbiegu dwu rzek – Olzy i Łomnianki, na wysokości 386 m n.p.m. leży uroczne miasteczko Jabłonków. Jego położenie wyznacza 49°34' szer. geogr. PN oraz 18°45' dł. geogr. W. Otaczają go grzbiety Beskidu Morawsko-Śląskiego oraz Beskidu Śląskiego. Na południu i zachodzie są to szczyty Wielkiego Połomu (1068), Skalki (932), Kozubowej (982) oraz mniejsze Kikuli i Nowiny; na północnym wschodzie Stożek oraz masyw Czantorii, należące do Beskidu Śląskiego. Na południu znajduje się Przełęcz Jabłonkowska (553). Pod względem geologicznym Jabłonków należy do systemu karpackiego. Flora najbliższej okolicy jest typowa dla Beskidu. Rosną tutaj przede wszystkim buk, świerk, jodła, a z roślin chronionych – rosziczka, obuwnik i bobrek trójlistkowy. Niedaleko Jabłonkowa, na terenie wsi Łomna Dolna i Łomna Górna, znajduje się największy, chroniony już od połowy XIX wieku, rezerwat przyrody w Republice Czeskiej – Mionszy (169,7 ha).

Do roku 1447 o Jabłonce brak udokumentowanych danych historycznych. Dopiero po roku 1447 mamy wzmianki o tym, że stary Jabłonków, leżący wówczas na terenie dzisiejszego Gródka został zniszczony podczas najazdu Węgrów. Po tym wydarzeniu zaczęto budować nowe miasto na obecnym terenie. W 1560 roku książę cieszyński Wacław II nadał miastu prawo warzenia i sprzedaży piwa, prawo urządzania targów oraz prawo wybierania wójta, który był urzędnikiem książęcym.

Centralne położenie Jabłonkowa, Przełęcz Jabłonkowska oraz usytuowanie na dawnym szlaku handlowym sprzyjały w przeszłości znacznemu rozkwitowi miasta. Rozwijały się rzemiosła, zwłaszcza garncarstwo i tkactwo. Tkactwo, którego rozwój trwał do połowy XIX wieku, było w tym okresie głównym źródłem zatrudnienia jabłonkowień. Na początku XIX wieku zaczęła się także rozwijać miejska cegielnia, w której już w roku 1815 produkowano ponad 36.000 cegieł. Na przełomie XIX i XX w. założono tu fabryczkę produkującą piły i narzędzia. Zatrudniała ona ponad 100 pracowników. Z zakładu tego powstała po 1945 roku fabryka „Kooh-i-noor”.

Wiek XIX i XX to nie tylko rozwój rzemiosła, stowarzyszeń, ale również szkolnictwa, którego początków należy szukać w XVII wieku. Warto przy okazji wspo-

mnąć, że już w XV i XVI w. w kronikach Alma Mater Cracoviensis odnotowano nazwiska dwóch studentów z Jabłonkowa.

Do roku 1870 istniała tu szkoła trzyklasowa, a od 1882 pięcioklasowa. Wreszcie w roku 1928 doczekali się jabłonkowie nową szkołę wydziałową, a w 1974 polska szkoła zaczęła korzystać z nowoczesnego pawilonu.

Od roku 1925 działa w Jabłonce lecznica chorób płucnych. W roku 1914 przebywał w Jabłonce ówczesny brygadier Józef Piłsudski, późniejszy naczelnik i marszałek Polski. Wizytował przebywającą tu I Brygadę Legionów, której dowódcą był podpułkownik Władysław Sikorski. Obaj wodzowie spędzili w sąsiedniej wiosce Nawsiu Wigilię Bożego Narodzenia.

ZABYTKI ARCHITEKTONICZNE JABŁONKOWA

Jabłonków z XVIII i XIX wieku wyróżniał się bogatą architekturą drewnianą. Niestety, liczne pożary nawiązujące miasto zniszczyły go niejednemu raz doszczętnie. Po ostatnim strasznym pożarze w 1890 roku, który trwał trzy dni, zaczęto na rynku budować tylko domy murowane. Niektóre z nich mają dziś charakter zabytkowy. Są to domy pod nr. 1, 5, 8, 14, 18 i 19. Na uwagę zasługują ich pomieszczenia na parterze z łukowatymi sklepieniami i stiukowymi zwierciadłami z napisem IHS.

Wyszczególnić należy budynek nr 18 z końca XVIII wieku, odznaczający się odnowioną elewacją secesyjną, pochodzącą z początku XX wieku oraz budynek nr 16 z roku 1898, którego wystrój zewnętrzny tworzą elementy secesji oraz neorenesansu. Na największą jednak uwagę zasługuje narożny dom nr 150 stojący przy ulicy Velebnowskiego. Zbudowano go prawdopodobnie w drugiej połowie XVI wieku. Pierwotnie renesansowy budynek został przebudowany w XIX w. na siedzibę sądu powiatowego, a arkady zamurowano. Dom nazywany jest „książęcym”, jako że podczas wojny trzydziestoletniej (około roku 1645) przebywała w nim księżna Elżbieta Lukrecja. Dom miał być własnością księżnej Katarzyny Sydonii. Z budynkiem sąsiaduje typowa dla Jabłonkowa uliczka z orientalnymi łukami. Jej geneza nie jest znana.

Na rynku stoi barokowa statua Najświętszej Panny Marii Zwycięskiej, pochodząca z roku 1755. Ośmio-

kątna fontanna została zbudowana w roku 1798. Z niej pobierali jabłonkowie wodę przyptywającą na rynek drewnianymi rurami aż spod Witaliszowa. Fontanna, czyli po jabłonkowski „ciściarnia”, stała na rynku jako samodzielny obiekt przez ponad 140 lat. Dopiero w okresie okupacji niemieckiej została przesunięta pod statwę.

Według nie potwierdzonych źródeł pierwszy kościół w Jabłonkowie został zbudowany w roku 1223. Nowy, większy wzniesiono w roku 1401. Oba kościoły były drewniane. W roku 1620 zbudowano kościół murowany, pozostawiając drewnianą wieżę. Dopiero w roku 1679 zastąpiono ją murowaną o wysokości około 47 metrów. Podstawę kościoła stanowi późnogotycka nawa główna oraz wspomniana już wieża o charakterze neorenesansowym.

Antoni Szpyrc

GOROLSKI ŚWIĘTO

Jabłonkowskie „Gorolski Święto” to symbol braterstwa i pojednania, synonim wytrwałości, poświęcenia i hartu.

Swymi korzeniami sięga lat 1947 i 1948 – pierwszych powojennych festynów polskich, którym Karol Piegza nadał obecną nazwę. Już pierwsze imprezy zyskały niebywałe zainteresowanie, tak że w latach pięćdziesiątych trzeba było zamawiać dodatkowe pociągi z Bogumina do Jabłonkowa. Przywoziły one tysiące ludzi, którzy chcieli uczestniczyć w góralskich pochodach od dworca, oglądać jadącego na siwku Władysława Niedobę – „Jurę spod Grónia” oraz bogaty program folklorystyczny.

W czasie imprezy Lasek Miejski w Jabłonkowie staje się nie tylko miejscem największej imprezy folklorystycznej Zaolzia, lecz przede wszystkim miejscem spotkań rodzinnych i koleżeńskich, zazwyczaj przy stoiskach poszczególnych gmin – Miejscowych Kół Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego. Stoiska oferują różne specjały kuchni góralskiej oraz liczne gatunki „miodówek”, „tatarczówek” i innych napojów.

Sobotni program przyciąga przeważnie młodzież, która szczególnie chętnie uczestniczy w zabawie tanecznej do samej północy. W pro-

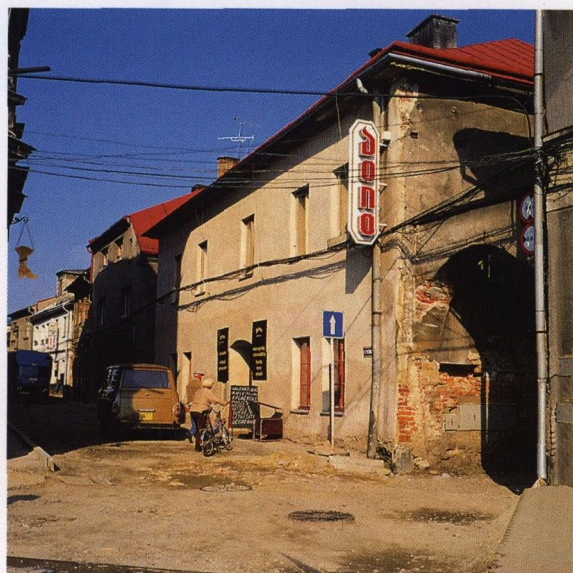
gramie niedzielnym obok zaolziańskich prezentują się zespoły pieśni i tańca z Czech, Moraw, Słowacji i Polski.

Powiązanie „Gorolskiego Święta” z Tygodniem Kultury Beskidzkiej przyczyniło się, dzięki występom zespołów zagranicznych, do uatrakcyjnienia imprezy. Od roku 1990 na scenie Lasku Miejskiego prezentowały swoje programy zespoły ludowe z Rumunii, Chin, Meksyku, Bułgarii, Niemiec i Francji. Wysoką rangę nadają Świętu pokazy renomowanych i znanych na całym świecie zespołów, takich jak „Lučnica” z Bratysławy czy też Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk”. Oba występowały tu dwukrotnie.

Organizatorem otwierających imprezę scenek rodzajowych jest tradycyjnie zespół „Gorol” z Jabłonkowa. W trakcie imprezy bawią publiczność gawędzarze tegoż zespołu. Na przestrzeni lat byli to: „Michoł” (Alojzy Ligocki), atrakcyjni „Jura i Maciej” (Władysław Niedoba i Ludwik Cieńciała), „Hadam z drugiej jizby” (Władysław Młynek), obecnie zaś „Filip” (Tadeusz Filipczyk). Niestety, już bardzo wielu z nich opuściło na zawsze nasze szeregi, także Ci najbardziej zasłużeni dla „Gorolskich Świąt”: Karol Piegza, Władysław Niedoba oraz Władysław Młynek. Organizatorem „Gorola” jest rzesza bardzo często anonimowych działaczy, którzy rokrocznie w czynie społecznym przygotowują w pierwszej połowie sierpnia Lasek Miejski oraz pełne stoiska dla wielu tysięcy uczestników.

„Gorolski Święto” wykroczyło poza granice Jabłonkowa i całego regionu. Dzięki specyficznej atmosferze i atrakcyjnemu programowi stało się znane w Czeskiej Republice, Polsce, ba, nawet w Europie. Swą rangą dorównuje innym, znanym festiwalom folklorystycznym.

Karol Piegza napisał: „Organizatorem najpotężniejszej tutejszej imprezy jest Koło Miejskowe PZKO w Jabłonkowie. Każdoroczny ogromny zryw członków i członkiń owego Koła, ich zapał, wytrwałość i poświęcenie zasługują na upamiętnienie jako przykład niezmiernego przywiązania do wytworzonej tu tradycji i do wszystkiego, co zostało już wykonane i czego nie wolno zlekceważyć i zaprzepaścić.”

Rynek Mariański ze statua Najświętszej Panny Marii
i ośmiokątną fontanną

Dom nr 18 przy Ryнку
Mariańskim - DOM PZKO

Książęcy dom nr 150
z II połowy XVI wieku

Scena w areale GOROLSKIGO ŚWIĘTA
w Lasku Miejskim

Góralskie stoiska w Lasku Miejskim

POCHÓD

GOROLSKI ŚWIĘTO

PROGRAM

NÁSTIN PŘÍRODNÍCH PODMÍNEK A HISTORIE JABLUNKOVA

Na Těšínsku ve východní části okresu Frýdek-Místek u soutoku dvou řek - Olzy a Lomňanky, se ve výšce 386 m n.m. rozkládá půvabné městečko Jablunkov. Jeho přesnou polohu vymezuje 49°34'sev. šířky a 18°45' vých. délky. Jablunkov je obklopen horskými hřbety Moravskoslezských a Slezských Beskyd. Na jihu a na západě jsou to vrcholy Velký Polom (1068 m), Skalka (932 m), Kozubová (982 m) a o něco nižší vrcholy Kikula a Novina. Na severovýchodě zřetelně vystupují vrchol Stožku a masiv Čantoryje, náležící k Slezským Beskydám. Na jihu se rozkládá Jablunkovský průsmyk (553 m). Z hlediska geologického patří oblast Jablunkova ke karpatskému systému. Flóra nejbližšího okolí je typickou flórou Beskyd. Ve smíšených lesích se zde setkáme hlavně se smrkem, bukem a jedlí, z chráněných rostlin můžeme zde nalézt np. střevočik pantoflíček, rosnatku a vachtu třilistou. Nedaleko Jablunkova se nachází největší přírodní rezervace v České republice - prales Mionší o rozloze 169,7 ha. Leží v katastru obcí Dolní a Horní Lomné, je chráněn již od poloviny XIX století.

Do roku 1447 údaje o Jablunkově v historických dokumentech chybí. Teprve v roce 1447 nacházíme zmínky o tom, že starý Jablunkov, nacházející se tehdy na území dnešní obce Hrádek, byl zničen při nájezdu Uhrů. Po této události bylo započato se stavbou nového města už na dnešním území. V roce 1560 těšínský kníže Václav II udělil městu právo várečné, právo pořádání trhů a právo volby starosty, jež byl knížecím úředníkem. Blízkost Jablunkovského průsmyku a výhodná poloha města na starobylé obchodní cestě vytvářely příznivé podmínky pro rychlý rozvoj města. Řemesla vzkvétala, hlavně pak hrnčířství a tkalcovství. Rozvoj tkalcovství trval do pol. XIX století. Na začátku XIX. stol. zde začala pracovat městská cihelna, která již v roce 1815 vyráběla více než 36.000 cihel. Na přelomu XIX. a XX. stol. zde vznikla továrna na výrobu pil a náradí, která zaměstnávala více než 100 pracovníků. Z tohoto závodu po roce 1945 vznikla továrna „Kooh-i-noor“.

Století XIX. a XX. nejsou pouze obdobím rozvoje řemesla. V tomto období vyvíjely svou činnost různé spolky a sdružení, a hlavně se rozvíjelo školství, jehož počátky sahají do XVII. stol. Je zajímavé, že již

v XV. a XVI. stol. nacházíme v kronikách Alma Mater Cracoviensis jména dvou studentů z Jablunkova. Do roku 1870 v Jablunkově existuje pouze trojtřídní. V roce 1928 se Jablunkované konečně dočkali základní školy v plném rozsahu. Polská škola od roku 1974 využívá pro své potřeby moderní školní budovy.

V roce 1914 v Jablunkově krátce pobýval tehdejší brigádní generál Józef Piłsudski, pozdější náčelník polského státu a jeho maršál. Byl na kontrole I. brigády Legionů, umístěné tehdy právě v Jablunkově. Spolu s velitelem této jednotky, podplukovníkem Władysławem Sikorskim, strávil Štědrý večer v sousední obci Návsi.

Od roku 1925 se s Jablunkovem nerozlučně pojí existence léčebny plicních onemocnění.

ARCHITEKTONICKÉ PAMÁTKY JABLUNKOVA

V XVIII. a XIX. stol. byla pro Jablunkov typická bohatá dřevěná architektura. Bohužel četné požáry postihující město, ji nejednou zničily do základů. Po posledním katastrofálním požáru v roce 1890, trvajícím tři dny, začaly kolem náměstí vznikat pouze domy zděné. Některé z nich patří dodnes k ceněným památkám. Jsou to domy čp. 1, 5, 8, 14, 18 a 19. Pozornost si zasluhují jejich přízemní místnosti s klenutými klenbami a štukovou výzdobou ve tvaru zrcadel s nápisem IHS.

K nejzajímavějším patří dům čp. 18 z konce XVIII. stol., vyznačující se zrestaurovaným secesním průčelím, pocházejícím z počátku stol. XX., a také dům čp. 16 z roku 1898 s vnější výzdobou, ve které nacházíme prvky secese i neorenesance. Největší pozornost si však bezesporu zaslouží nárožní dům čp. 150, nacházející se při ul. Velebnovského. Tento dům byl pravděpodobně postaven již ve druhé polovině XVI. stol. Původně renesanční stavba byla ve stol. XIX. přestavěna na sídlo okresního soudu, a její arkády byly zazděny. Dům je nazýván „knížecím“ neboť za času třicetileté války (kolem roku 1645) v něm pobývala kněžna Alžběta Lukrécie. Pozdější majitelkou byla zřejmě i kněžna Kateřina Sidonie. Od domu vybíhá, pro Jablunkov typická, ulička s orientálními oblouky. Její původ je však nejasný.

Za povšimnutí stojí rovněž barokní socha Nejsvětější Panny Marie Vítězné na náměstí, pocházející z roku 1755. V roce 1798 byla na náměstí postavena osmi-

boká kašna. Právě z ní čerpali Jablunkované vodu, přiváděnou na náměstí dřevěným potrubím až od Vitališova. Kašna, čili po jablunkovsku „ciściarnia“, stála na náměstí jako samostatný objekt více než 140 let. Teprve v období německé okupace byla přemístěna k soše.

Podle nepotvrzených pramenů první kostel byl v Jablunkově postaven už v roce 1223. Nový a větší byl vybudován v roce 1401. Oba kostely byly dřevěné. V roce 1620 byl postaven zděný kostel s dřevěnou věží. Teprve v roce 1679 byla vybudována zděná věž vysoká asi 47 m. Základem kostela je pozdně-gotická hlavní loď a již zmíněná věž v neorenesančním stylu.

Antoni Szpyrc

„GOROLSKI ŚWIĘTO“

Jablunkovské „Gorolski Świąto“ můžeme po právu považovat za symbol bratrství a soudružnosti, synonymum vytrvalosti, síly a obětavosti. Na počátku této tradiční akce byly v letech 1947 a 1948 první poválečné polské slavnosti a veselice, jejichž současný název vytvořil známý učitel, zasloužilý kulturní a veřejný pracovník Karol Piegza. Již první slavnosti se setkaly s mimořádným zájmem v celé oblasti, takže na začátku padesátých let bylo již nutno zajišťovat zvláštní vlaky z Bohumína do Jablunkova. Přijížděly jimi tisíce lidí, kteří se chtěli zúčastnit krojovaných průvodů horalů od nádraží v Návsi, lidí, kteří především toužili spatřit vpravdě legendární postavu, jakou se stal Jura spod Grónia (čili Władysław Niedoba) na svém bělouši, a také zhlédnout bohatý folklórní program.

Ve dnech konání slavnosti „Gorolski Świąto“ se Městský lesík v Jablunkově stává nejen místem konání největší folklórní akce Těšínského Slezska - Zaolzia, ale i místem setkání příbuzných a přátel. Lidé se setkávají hlavně při stylizovaných horalských dřevěnicích, které slouží jako prodejní stánky okolních obcí, jejich místních skupin Polského svazu kulturně-osvětového, a v poslední době i jiných organizací. Nabízejí se zde speciality horalské kuchyně, včetně různých nápojů, ty silnější a léčivé nevyjímaje.

„Gorolski Świąto“ trvá zpravidla dva dny. V sobotu velkou část návštěvníků tvoří mládež, kterou zvláště přitahuje tradiční taneční zábava v lidovém i populárním tónu, trvající do pozdních nočních hodin. V nedělním programu kromě našich souborů, působících v rámci PZKO, vystupují soubory písní a tanců z různých oblastí Čech, Moravy, Slovenska a Polska. Díky spojení celé akce s Týdnem Beskydské Kultury v Polsku program slavnosti „Gorolski Świąto“ mohl být obohacen

o vystoupení zajímavých souborů z celého světa. Na scéně v Městském lesíku v Jablunkově vystupovaly tak od roku 1990 již lidové soubory z Číny, Mexika, Bulharska, Německa, Rumunska a Francie. Atraktivnost Svátku zvyšují rovněž vystoupení světově proslulých a známých souborů, jako třeba „Lúčnica“ z Bratislavy nebo soubor písní a tanců „Śląsk“ z Polska. Oba zmíněné soubory vystupovaly v Jablunkově v průběhu let už dvakrát.

Neodmyslitelnou součástí programu každého „Gorolskiego Świąta“ jsou vystoupení souboru „Gorol“ z Jablunkova, který tradičně každý Svátek zahajuje. V programu pak vystupuje se svými obrázky ze života beskydských horalů i s písněmi. Mnoho návštěvníků se vždy těší na vystoupení vyprávěčů z tohoto souboru, kteří bavi diváky v průběhu celého programu a dovedou rozesmát a rozveselit snad i toho největšího škarohlída. V průběhu let byli to „Michoł“ (Alojzy Ligocki), velmi populární už zmíněný „Jura spod Grónia“ s nezapomenutelným „Maciejem“ (čili Władysław Niedoba a Ludwik Cieńciała), „Hadam z drugij jizby“ (Władysław Młynek), a v poslední době „Filip“ (Tadeusz Filipczyk).

Věhlas slavnosti „Gorolski Świąto“ dnes sahá daleko za hranice Jablunkova a našeho regionu. Svou specifickou atmosférou a programem se stalo známé v celé České republice, v Polsku, dokonce i v řadě zemí Evropy. Svou úrovní se může směle rovnat jiným podobně známým folklórním festivalům.

Mohlo se tak stát především díky nesmírné obětavosti a úsilí ať už známých osobností, které se o vznik a tvář dnešních „Gorolskich Świąt“ zasloužili - zde je třeba se o Piegzovi, Niedobovi ještě jednou zmínit. Karol Piegza a Władysław Niedoba - nebo stovky jiných, často bezejmenných lidí, kteří bez nároku na odměnu každoročně v první polovině srpna připraví celý areál Městského lesíku a plně prodejní stánky, vše k plné spokojenosti tisíců návštěvníků.

Karol Piegza kdysi napsal: „Organizátorem největší zdejší akce je Místní skupina PZKO v Jablunkově. Každoroční obrovské úsilí členů a členek této skupiny, jejich nadšení, vytrvalost a obětavost si zaslouží trvalou vzpomínku jako příklad nesmírné oddanosti a lásky ke zde vzniklé tradici a ke všemu, co zde již bylo vykonáno, co nesmíme podcenit a ztratit.“

Das malerische Städtchen Jablunkau liegt im östlichen Teil des Bezirkes Frydek-Mistek von 386 Metern über dem Meeresspiegel am Zusammenfluß von Olza und Łomnianka unter 49°34' nördlicher Breite und 18°45' östlicher Länge, umgeben von den Mährisch-schlesischen und Schlesischen Beskiden. Im Süden und Westen ragen die Berggipfel Wielki Połom (1068), Skalka (932), Kozubowa (982) und niedrigere Kikula und Nowina, im Nordosten Stożek und Czantoria empor. Im Süden befindet sich der Jablunkauer Paß (553). Aus geologischer Hinsicht gehört Jablunkau zum Karpatensystem. Die hiesige Flora ist für die Region der Beskiden typisch. In Mischwäldern sind vor allem Buchen, Fichten, Tannen und geschützte Pflanzen zu finden. Zu den meistbesuchten Sehenswürdigkeiten in der Nähe von Jablunkau gehört das größte Naturschutzgebiet in der Tschechischen Republik, der Urwald Mionszy (169,7 ha) in der Umgebung von den Gemeinden Dolna und Górna Łomna, der seit dem 19. Jahrhundert unter Naturschutz steht.

Die ersten historischen Erwähnungen über Jablunkau stammen aus dem Jahre 1447, in dem eine neue Stadt anstelle einer durch Ungarn zerstörten Stadt (heute Grodek) aufgebaut worden ist. 1560 erteilte der Teschener Fürst Waclaw der Zweite, der Stadt das Recht des Brauwesens, Marktrecht und das Recht, den eigenen Bürgermeister zu wählen.

Der große Aufschwung der Stadt wurde durch ihre zentrale Lage, den Jablunkauer Paß und die Lage der Stadt an einem alten Handelsweg bedingt. Hier entwickelten sich viele Gewerbe, vor allem das Töpfer- und Webergewerbe, wobei die meisten Jablunkauer bis 19. Jahrhundert ihren Lebensunterhalt gefunden haben. Anfang des 19. Jahrhunderts wurde hier eine Ziegelfabrik gegründet, die 1815 bereits 36 000 Ziegel produzierte. Zur Jahrhundertswende wurde hier eine Fabrik zur Erzeugung von Sägen und Werkzeugen mit 100 Mitarbeitern gegründet. Nach 1945 entstand hier die Fabrik „Kooch-i-noor“.

Das 19. und 20. Jahrhundert bedeutete nicht nur die Entwicklung des Handwerks, der Verbände, sondern auch des Schulwesens, dessen Anfänge schon im 17. Jahrhundert zu finden sind. Die Chronik der Alma Mater Cracoviensis enthält schon im 15. und 16. Jahrhundert Namen zwei Studenten aus Jablunkau. Bis 1870 gab es hier eine Dreiklassenschule, seit 1882 eine Fünfklassenschule. Erst 1928 konnten die Jablunkauer die Eröffnung einer neuen Grundschule begrüßen, die seit 1974 in einem neuen Gebäude angebracht ist. Seit 1925 ist hier die Lungenheilstätte tätig.

1914 besuchte der damalige Brigadegeneral Josef Piłsudski, später Marschall Polens, die 1. Brigade der Legion unter Befehl des Oberstleutnants Władysław Sikorski in Jablunkau. Beide verbrachten das Weihnachtsfest in der Gemeinde Nawsie.

ARCHITEKTONISCHE SEHENSWÜRDIGKEITEN VON JABLUNKOV

Im 18. und 19. Jahrhundert war für Jablunkov typisch reiche Holzarchitektur. Leider zahlreiche Brände, die die Stadt getroffen hatten, hatten sie sie öfters bis in den Grund zerstört. Nach dem letzten, drei Tage dauernden katastrophalen Brand, begannen um den Platz nur die gemauerten Häuser gebaut zu werden. Manche von ihnen gehören bis heute zu wertvollen Sehenswürdigkeiten. Es sind die Häuser von Nummern 1, 5, 8, 14, 18 und 19. Die Aufmerksamkeit gebührt ihren Parterreräumen mit den gewölbten Gewölben und Stuckwerke in der Gestalt der Spiegel mit der Anschrift IHS. Zu den interessantesten gehört das Haus Nummer 18 aus Ende des 18. Jahrhunderts, das sich durch die restaurierte Sezessionstirnseite auszeichnet, die aus Anfang des 20. Jahrhunderts stammt, und auch das Haus Nummer 16 aus dem Jahr 1898 mit der Außenverzierung, in der wir die Elemente sowohl der Sezession als auch der Neorenaissance finden. Dem Eckhaus Nummer 150, das sich in Velebnovský Straße befindet, gebührt die größte Aufmerksamkeit. Dieses Haus war wahrscheinlich bereits in der zweiten Hälfte des 16. Jahrhunderts erbaut worden.

Ursprünglicher Renaissancebau war im 19. Jahrhundert zum Sitz von Kreisgericht umgebaut worden und seine Arkaden waren eingemauert worden. Das Haus wird beim Namen „Fürstenhaus“ genannt, denn in der Zeit des Dreißigjährigen Krieges (um Jahr 1645) hatte dort Fürstin Elisabeth Lukrecia verweilt. Die spätere Inhaberin war offenbar auch Fürstin Katharine Sidonia. Vom Haus führt für Jablunkov typische Gasse mit orientalischen Bogen. Ihre Herkunft ist jedoch unklar.

Es ist der Beachtung ebenfalls wert die barocke Statue von der Allerheiligsten Jungfrau Maria Siegereichen, die aus dem Jahr 1755 stammt. Im Jahr 1798 war auf dem Platz achteckiger Brunnen gebaut worden. Gerade aus ihm hatten Jablunkover Bürger Wasser geschöpft, das zum Platz durch die Holzwasserleitung zugeführt worden war.

Der Brunnen, oder umgangssprachlich gesagt - „ciściarnia“, war auf dem Platz als selbstständiges Objekt mehr als 140 Jahre gestanden. Erst im Zeitabschnitt der deutschen Okkupation war er zur Statue umgestellt worden.

Nach unbestätigten Quellen war die erste Kirche in Jablunkov schon im Jahr 1223 erbaut worden. Die neue und größere Kirche war im Jahr 1401 erbaut worden. Beide Kirchen waren hölzern. Im Jahr 1620 war eine gemauerte Kirche mit Holzturm erbaut worden. Erst im Jahr 1679 war der gemauerte Turm erbaut worden, der etwa 47 m hoch war. Den Grund der Kirche bildet spätgotisches Hauptschiff und schon erwähnter Turm im Neorenaissancestil.

Antoni Szpyrc

Übersetzung: Ing. Jaromír Neumann

DAS VOLKSFEST „GOROLSKI ŚWIĘTO”

Das Volksfest „Jablonkowskie Gorolski Święto” wurde zum erstenmal in den Nachkriegsjahren 1947 und 1948 als Symbol der Bruderschaft und der Versöhnung, als Synonym von Ausdauer, Opferwilligkeit und Gemeinsinn veranstaltet. Die Benennung stammt von Karol Piegza. Schon die ersten Jahrgänge erweckten großes Interesse in der ganzen Region, sodaß spezielle Züge aus Bogumin nach Jablunkau bestellt werden mußten. Sie beförderten Tausende von Menschen, die an den Volkszügen vom Bahnhof ab teilnahmen, um sich den legendären Władysław Niedoba - „Jura spod Grónia” auf dem Grauschimmel und das reiche Volksprogramm anzusehen.

Der Stadtwald in Jablunkau wird zum Standort der größten Volksfesttage der Region Zaolzie und auch zum Treffpunkt von Familien und Freunden an Ständen der regionalen Kultur- und Volksbildungsorganisation der polnischen Minderheit - „Polski Związek Kultu-ralno-Oświatowy”, an denen verschiedene Spezialitäten der schlesischen Küche und verschiedene Getränke wie z. B. „miodówka” und „tatarczówka” angeboten werden.

Das Samstagsprogramm lockt vor allem junge Leute mit dem bis Mitternacht dauernden Tanzabend an. Am Sonntagsprogramm beteiligen Volkstanzgruppen und Sängerkhöre aus Zaolzie, Böhmen, Mähren, der Slowakei und Polen. Anziehungskraft gewannen die Festspiele „Gorolski Święto” durch Auftritte der Ensembles aus der ganzen Welt, die ebenfalls bei der Beskidener Kulturwoche „Tydzień Kultury Beskidzkiej” in Polen auftreten. Es sind weltbekannte Ensembles aus China, Mexico, Bulgarien, Rumänien, der BRD, Frankreich, wie z.B. „Lučnica” aus Bratislava und das Staatsgesang- und Tanzensemble „Śląsk”, die wir hier schon zweimal bewundern konnten. Die Antrittsszenen bereitet gewöhnlich das Ensemble „Gorol” aus Jablunkau vor. Für die Unterhaltung der Zuschauer sorgten „Michol” (Alojzy Ligocki), „Jura und Maciuj” (Władysław Niedoba und Ludwik Cieřciała), „Hadam z drugij jizby” (Władysław Młynek) und z. Z. ist es „Filip” (Tadeusz Filipczyk). Große Verdienste um die Vorbereitung und Veranstaltung der Festtage in den ersten August-wochen erwerben die oben erwähnten Karol Piegza, Władysław Młynek und Władysław Niedoba sowie viele andere, oft ungenannte Organisatoren. Leider, viele Veranstalter leben nicht mehr.

Der Ruf der Festtage „Gorolski Święto” mit ihrem Programm und spezifischer Atmosphäre hat die Grenze unserer Region weitgehend überschritten und ist neben anderen Volksfestspielen in der ganzen Tschechischen Republik, Polen, sogar in Europa bekannt geworden.

Karol Piegza hat geschrieben: „PZKO in Jablunkau veranstaltet das wichtigste hiesige Ereignis. Enthusiasmus, Ausdauer und Opferwilligkeit der Mitglieder spiegeln ihre Beziehungen zur vorhandenen Tradition wieder und dienen als Beispiel dessen, was geschaffen worden und nie zu mißachten und zu bezweifeln ist”.

FA LORENZ

Sprzedaż obuwia i galanterii skórzanej
Prodej obuví a kožené galanterie
Verkauf von Schuhen und Zubehör
aus Leder

Dni robocze - Pracovní dny - Werktags
8.00 - 18.00
Sobota - Samstag
8.00 - 12.00

Jablonków, Rynek Mariański 26
Jablunkov, Mariánské náměstí 26
Tel. 0659-357342

Exkluzivní zdobení skla
výroba a prodej

Szkło i kryształ
ręcznie zdobione

Zveme Vás do vzorkové prodejny
Zapraszamy do sklepu promocyjnego

ul. Dukelská 109, 739 91 Jablunkov
tel. 0659/35 78 18, tel./fax 0659/35 77 21

FA TAUBE PLUS

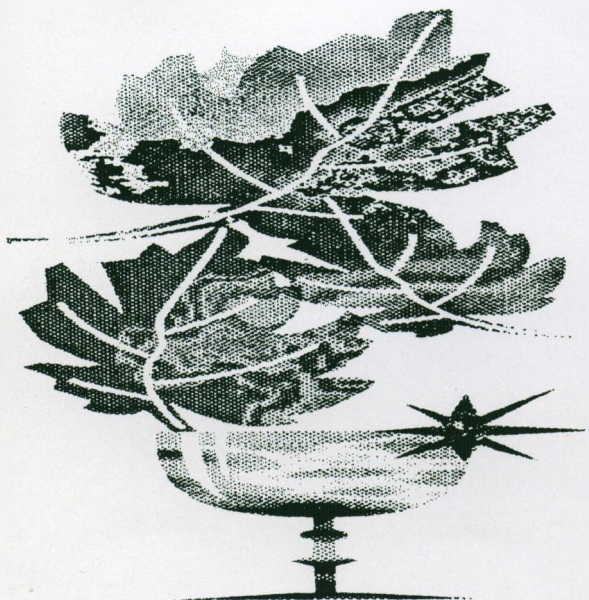
Tekstyl - Bielizna
Textil - Prádlo
Textilien - Weisswäsche

Dni robocze - Pracovní dny - Werktags
8.00 - 18.00
Sobota - Samstag
8.00 - 12.00

Jablonków, Rynek Mariański 6
Jablunkov, Mariánské náměstí 6
Tel. 0659-357926

Bistro Lucullus

Szotkowska
Jabłonków, Rynek Mariański 7
Tel. 0659-357641

Kuchnia domowa, dania gorące i zimne
 Możliwość spotkań kameralnych

BUFET U SCHARCOWIANA

**Przyjemny pobyt na świeżym powietrzu
niedaleko rzeki Olzy**

Codziennie 10.00 - 24.00

**Příjemné posezení v letní zahradě
poblíž řeky Olzy**

Denně 10.00 - 24.00

**Gemütliche Tische im Freien
in nächster Nähe des Flusses Olsa**

Täglich 10.00 - 24.00

Návsí

Nawsie - Harców 644

Tel. 0659-357238

Jablunkov**Jabłonków****INFORMAČNÍ SERVIS – SERVIS INFORMACYJNY – INFORMATION SERVICE****Hasiči – Straž Požarna – Feuerwehr** tel. 357222**První pomoc – Pogotowie ratunkowe – Schnelle Hilfe**
tel. 358011, 357495**Policie – Policja – Polizei** tel. 357740, 357333, 158**Městská police – Policja Miejska – Stadtpolizei** tel. 357696**Lékarná – Apteka – Apotheke** tel. 357053, 357879**Komerční banka – Bank Komercyjny – Bank** tel. 358015**Spořitelna – Kasa Oszczędności – Sparkasse** tel. 358042**Čerpací stanice – Stacja benzynowa – Tankstelle** tel. 357723, 369061**Autotaxi** tel. 358568, 0602715851**Pošta – Poczta – Post** tel. 357813, 357283**Autosalon – Autoservis CZUDEK** tel. 359474**Restaurant PENZION** tel. 357725, 358531**Hotel Bulawa** tel. 357781, 358705**Hotel Hoval** tel. 357845, 357691<http://www.fenixdata.cz/gorol/>**Wydawca: POLSKI ZWIĄZEK KULTURALNO-OŚWIATOWY, Koło Miejsowe – JABŁONKÓW****Rynek Mariański 18, DOM PZKO****Komitet Organizacyjny Gorolskiego Świąta w Jabłonkowie****Redakcja:** inż. Józef Cieńciała, Władysław Młynek, Antoni Szpyrc, Bogusław Stowiozek**Zdjęcia:** Franciszek Bałon, Czesław Góral**Projekt całości i układ graficzny:** Franciszek Bałon**Wydano nakładem Komitetu Koordynacyjnego Tygodnia Kultury Beskidzkiej
ze środków Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”****Druk:** DRUKARNIA DIMOGRAF, Bielsko-Biała, tel. (0:33) 811-81-61